

Na grič pojdeva . . .

Na grič pojdeva nad domačim selom. Kraj gozda leževa pod hoje, ki jih boža veter, in slast poletja bo okoli naju. Pa bova pot iskala mravlji, ki je zašla v gosti mahovini, in bova razposajena z metuljčkom, ki letaje pripogiba travnatim biljkam vršiče.

Solnce se pomika na višave.

Široko se je odprl svet pred nama.

Tu so znani domovi in drevje in vrtiči. Je domači potok med leščevjem in steza in znamenje za vasjo (otroci so pritekli z vencem: ovili so božje razbičane rame in prebodeno stran; zdaj kleče in visoko dvigajo ročice).

So polja valujoče zelene in zlate in rjave preproge; je gladka cesta v modrikaste dalje, kjer leže drugi domovi in druga polja in na solčnih holmih cerkvé — počivajoče golobice. Tja do gorá, ki so tihe in silne in lepe kot bajka.

Je domovina.

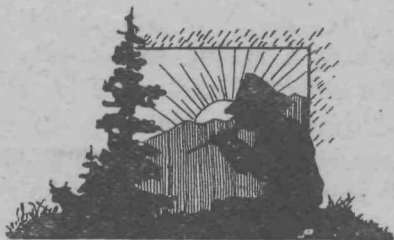
Piščalko je spustil v travo in se zastrmel čez livade: „Poletel bi z vetrom, ki veje na večerno stran, da se za solncem potopim v te rdeče zarje! Poslušam te, potoček, ki hitiš in šumljaš pesem neznane, daljne sreče . . .“

Ovčice so se mu prišle stiskati ob kolena, ko je legal hladni mrak na zemljo.

Popotnik se je zganil na tujih cestáh: „Ko je zaskelala v srcu tvoja zvezda, sem zatrepetal liki brest v samotni puštinji in kakor čoln brez vesla na morju. Ker sem zbežal od tebe in zidal na pozlačeni pesek tujine! In kakor ženejo valovi čoln na kopno, me tira želja, da pristanem v tvojem naročju. Ti mati, jaz dete, ti luč in beseda, jaz senca molčeca, ti zatišje in cilj, jaz romar brez obstanka . . .“

Z vsemi vezmi smo nate priklenjeni, domovina, in k tebi teko vsa naša pota, kakor teko vse vode v morje.

Anton Žužek.

Roža z Mucne gore.

10.

Dolgo, dolgo se ni Kezovec prebudil. Gabu se je že zdelo, da je res umrl. Strahoma je gledal nanj, in oči so ga ščemele, pa vendar se ni niti domislil spanja. Nepremično je sedel na trinožnem stolcu in se je le tu pa tam sklonil, da je djal na ogenj novih drv. Noč je minevala počasi, in je ni hotelo biti konec... A naposled se je Kezovec vendarle zgenil. Oči je odprl in rekel s slabotnim glasom: »Pobič, kje si? Sém k meni stopi, da ti nekaj povem!«

Gab se je oddahnil, ko je videl, da mož še ni umrl. Naglo je stopil k pógradu in je obstal tam, pa čakal, kaj mu bo mož povedal. Kezovec ga je pogledal, trudoma je zasopel in je dejal: »Pobič, nekaj dni si bil hudoben. Vse sem zvedel v vasi... A zdaj ne boš več, ker vem, da si se izpametoval tu v Planici... Že jutri boš doma in glej, da boš vedno pošten človek, kakor se spodobi sinu poštenih staršev... Jaz bom umrl. Preveč me je razmesarila zver, da bi mogel še ozdraveti. A ne bi rad umrl tu v divji samoti. Med ljudmi bi rad umrl, kakor vsakdo želi. Pojdi v dolino, v vas pojdi, pa reci ljudem, naj pridejo po-me in me ponesejo v vas. Kakor hitro se zazori, vstani in teči v vas! Ali boš šel, pobič?«

»Rad pojdem, stric!« je odgovoril Gab, in debele solze so mu zadrsele po licih. »O, saj ne boste še umrli, stric, saj ne smete umreti...«

Mož se je malce nasmehnil. »Božja volja, pobič, samo božja volja... Nepreviden sem bil in sem se prezgodaj približal medvedu. Pobič le urno teči v vas, ko pride jutro! Ne bo zastonj. Vsa živina, ki se pase zdaj tu v Planici, bo tvoja, da povrneš sosedu škodo, ki si mu jo bil napravil v svoji norčavosti. Pa se ne bo jezil oče več nate in bo vedel, da nočeš biti več nepremišljen... Žeja me, pobič, žeja... Daj mi vode, da se napijem!«

Gab je ubogal in skočil po lonček vode. A mož ni mogel premakniti rok. Zato mu je nastavil Gab lonček k ustom, in mož je pil, dolgo pil. Ko se je napil, pa je pogledal spet Gaba in mu rekel: »Hudo me boli in peče po prsih. Strašne šape je imela medvedja zver, in sem že mislil, da me stre in zgrize popolnoma. Stopi, pobič, pred duri in poglej, če se bo kmalu pričel svitati dan...«

Gab je stekel naglo iz kočé in se ozrl na nebo. Še je bilo gosto posejano z brlečimi zvezdami, a zvezde so bile že nizko in se niso več tako jako svetile kakor o polnoči. Mrzel veter je vel od ogromnih snežišč spečega Jalovca, in z bližnjega grmovja se je že usipala debela, mrzla rosa. Gab je vedel, da se bo jutro kmalu prebudilo. Zato se je oddahnil in šel nazaj v kočó. — »Stric, zvezde so že nizko nad Ponco,« je rekel. »Petelini gotovo že pojejo doli na vasi. Pa bo kmalu dan...«

»Prav, prav, pobič!« je dejal Kezovec. »Veš, teci, vso pot in se vrni hitro z ljudmi... Komaj jih že čakam, da jim sporočim svojo zadnjo voljo... Pobič, ti pa izmoli nekaj očenašev za srečno mojo zadnjo uro...«

Mož je spet zaprl oči in je umolknil, kot da je mirno zaspal. Gab pa je sedel nazaj na trinožni stolec in pričel nehote moliti očenaš za očenašem. Pač jih je izmolil več kot dvajset, a mož se še vedno ni genil na pógradu. Gab je vstal in se je splazil po prstih iz koč. Zunaj ga je zazebló na vso moč, ker je bil postal vetrec močan in mrzel kakor led. Medla svetloba se je širila po soteski, zvezde so bile obledele in so

gorele živo le še na zapadu kraj silne Ponce. Gab se je razveselil, ko je videl vse to. — »Dani se,« si je rekel. »Za pol ure se bo pa že videlo prav dobro. Lahko grem kar zdaj v dolino, da pridem prej v vas...«

Gab je stopil nazaj v koč. Ker je bil nekaj nepreviden, so duri močno zaškripale, in Kezovec se je predramil. — »Ali si še tu, pobič?« je vprašal s tihim, komaj slišnim glasom.

»Zdaj grem, stric,« je odvrnil Gab. »Zunaj sem bil, pa sem gledal, če bo noči kmalu konec. Že se dani, stric, in lahko grem po ljudi v dolino.«

»Le pojdi, pobič!« je rekel Kezovec. »Samo malo vode mi še daj, ker me spet strašno žeja... Lonček postavi kraj mene na pógrad, da pijem sam, ko tebe ne bo blizu... In hiti, pobič, hiti, da ne bo prepozno...«

Gab mu je spet nastavil lonček k ustom, in ko se jo mož napil, je napolnil lonček s svežo vodo in ga je postavil na pógrad. — »Tu je voda, stric,« je dejal. »A zdaj moram brž. In tekel bom vso pot, samo tekel...«

»Le, le, pobič!« se mu je posmehnil Kezovec in spet zaprl oči. Gab pa je zdrvel iz koč, na vso sapo je tekel po goličavi in dalje skozi jelovi gozdič. Skoro se je že popolnoma videlo, ker se je sivi mrak vedno bolj umikal jasnemu jutru, ki je stopalo z neba in z visokih, nebotičnih gorá. Jutranji vetrec je pojema in je poveval le še na rahlo in komaj čutno. V gozdovih so se že oglašale zagorske ptice. Gab je slišal razločno njih popevanje, ki se mu je bližalo vedno bolj. Zato je pa tekel vedno hitreje po hrapavi poti in se ni ustavil niti toliko časa, da bi si obrisal znoj, ki mu je tekel curkoma z obraza. Podila ga je samo misel: »Če grem prepočasi, pa pride nemara k stricu Kezovcu prej smrt. Pa privedem prepozno ljudi v Planico. In stricu Kezovcu bo zaradi mene zadnja ura bridka, še bridkejša!«

Ta misel je gnala Gaba naprej, da je letel kakor veter po poti navzdol. Že je prešel mimo skalovja, gručevja in rušja in se približal zelenemu smrekovemu gozdu, kjer je pelo pač sto pomladnih ptičev. A Gab jih niti poslušati ni hotel, ampak je drvel skozi gozd kakor veter. Pot je vodila strmo navzdol, šinil je mimo zadnjih, redkih smrek — in hipoma je zagledal pod seboj vas, ki se je ravno prebujala v zgodnjem jutru. Glasno so peli petelini po vasi, in tu in tam se je že dvigal iz črnih, širokih dimnikov gost, sivkast dim...

»O, hvala Bogu!« je zasopel Gab in se zaprašil preko polja. Do prve hiše je prišel in planil v vežo. Ljudje so ga obstopili, in Gab jim je pravil brez sape to zgodbo, ki se je bila snoči dogodila v Planici. Ljudje so sklepali z rokami in so se naglo napravljali na pot. Gab je stekel še v drugo, tretjo in četrto hišo — in preden je minilo četrte ure, je že stopalo deset kmetov naglo preko polja do gostega, smrekovega gozda, ki je pokrival vse pobočje strme gore, dvigajoče se nad zelenim ráteškim poljem. Sredi med kmeti je pa stopal Gab in jim pripovedoval, kaj se je bilo vse dogodilo. Kmetje so ga poslušali, ugibali so glasno, pa so speli nevzdržema naprej.

Solnce je bilo ravno razsvetlilo v jutranji krasoti ozko, v živi rosi migljajočo sotesko, ko so stopili ljudje iz jelovega gozdiča in so zagledali tik pred seboj Kezovčevo koč. Videli so tudi silnega medveda, ki je ležal sredi tratine, a nihče ni stopil k njemu, da bi si ga ogledal. Groza se jih je bila polastila, zato pa so stopali molče proti koči. Gab je zdrvel naprej, odprl duri in stopil k pógradu. Videl je, da ima Kezovec oči odprte, in je rekel hlastno: »So že tu, stric... Privedel sem jih iz Rateč; deset jih je, pa vam pomorejo...«

Mož se je obrnil in odgovoril tiho, da ga je Gab komaj razumel: »Že prav, pobič... Tvoja je vsa živina, ki se pase po Planici. Poženi jo še danes domov in popravi škodo, ki si jo prizadejal sosedu... Pa iz koč pojdi, ko se bom pogovarjal z ljudmi!«

Kmetje so se že prerinili skozi duri in so se zgnetli okrog pógrada. Gab je smuknil mimo njih iz kočé, kakor mu je bil zapovedal Kezovec. Kraj kočé se je vsedel na ploščat kamen, da se nekoliko odpočije in odsope, ker ga je bila utrudila dolga in brez spanja prečuta noč. A še bolj ga je bila utrudila naporna pot v dolino in iz doline. Bolele so ga noge, in podplati so ga skeleli, da se je moral sezuti in umiti noge v mrzlem studenčku, ki je žuborel izpod kamena. Nato se je spet obul in se je napotil preko tratíne, da gre pogledat medveda. Ni se ga bal čisto nič, ker je bil prepričan, da je medved že davno mrtev. Saj če bi ne bil mrtev, bi bil že davno vstal in se zavlekel v varno goščavo. A vseeno se mu je bližal oprezno in je trikrat zavpil: »Hu, medved, hu-hu...« Ker se medved le ni zgenil, je stopil tik do njega in ga je gledal ter se mu čudil. Zdaj šele je videl, kako grozna zverina je to bil. Zdaj šele, ko je ležal medved razleknjen pred njim. Kar mravlje so Gabu zagomazele po hrbtu, ko je gledal te strašne zobe in silne šape. Pa se je vsedel nedaleč od medveda na trato in ga le še gledal in se mu čudil.

A hipoma je postalo Gabu hudo pri srcu, tako hudo, da bi se bil najrajši razjokal. Smilil se mu je nesrečni stric Kezovec. A vendar ga je bilo hitro sram solzá, in je samo trikrat vzdihnil. Potem se je pomiril in je pričel razmišljati, kaj naj ukrene zdaj in če naj še nadalje ostane v Planici? — »Hm,« je pomislil. »Tu ne ostanem več. Zakaj vedno mi bo pred očmi nesrečni stric Kezovec, in strašni medved me bo strašil noč in dan. Je že bolje, če grem domov. Pobotam se s sosedom zaradi tistih ubitih ovac in zaradi mrtvega jarca. Stric Kezovec mi je podaril devet ovac in povrhu še dve kozi. Pa povrnem sosedu in mu odstopim za jarca lepo kozo. In bo vesel in se ne bo jezil nič več name. Pa tudi našemu očetu se bo poglela jeza in me ne bo pograbil prehudo. Saj res, kar domov pojdem — kaj se bom klatil po svetu...?«

Tako se je odločil Gab sam pri sebi. In bi bil razmišljal in ugíbal znabiti še naprej, a tedaj so stopili kmetje iz kočé. Gab je stekel do njih in je gledal, kako hitro so napravili iz nerodnih desk nosila in jih pokrili z listjem. Naložili so potem na nosila ranjenega Kezoveca in ga odnesli iz kočé. Kezovec je imel zaprte oči in v lice je bil zelo bled. Molčal je in nič ni zaječal, ko so dvignili kmetje nosila, da ga odnesó v dolino.

»Ne vem, če ga prinesemo živega v vas,« je rekel mož, ki je šel spredaj. »Preveč je razmesarjen in preveč krvi je izgubil... A božja volja, božja volja...«

Gab je slišal, kaj se pogovarjajo kmetje, in v srcu ga je zapeklo. — »Ali je res?« je vprašal najbližjega kmeta. »Stric, povejte mi, ali je res, da znabiti umre nesrečni stric Kezovec? O, hudo mi bo, res hudo...«

Kmet je položil prst na ustnice in je odgovoril: »Pst, fant! Ne govóri preglasno! Brigaj se rajši za svojo živino, ki ti jo je podaril Kezovec! Tam gori je v staji. Pojdi po njo in jo poženi domov, ker v staji ti bo gotovo poginila...«

Molcé je Gab prikimal in se je napotil proti staji. Tam se je pa ustavil in se je ozrl navzdol proti gozdiču. Pa je videl kmete, ki so stopali počasi preko goličave; štirje možje so si optali nosila, in na njih

je ležal stric Kezovec. Že so dospeli do jelovega gozdiča in so izginili v goščavi.

Gabu se je stisnilo srce. Odkril se je in se pokrižal. — »Kakor da ga nesejo k pogrebu«, je vzdihnil. »Da bi jim vsaj medpotoma ne umrl! Da bi ga prinesli v vas in bi umrl previden! Saj stric Kezovec ni

zaslužil nesrečne smrti... Lepo te prosim, ljubi Bog, pusti, da prineso ubogega strica še živega v dolino! Lepo te prosim, ljubi Bog...»

Gab se je pobožno pokrižal, potem pa se obrnil proti staji, kjer je živina že nestrpnost čakala, da se ji odpre lesa. Gab je stopil med živali in pobožal drugo za drugo. »Zdaj ste pa moje, sirotice!« jim je govoril. »S sabo vas povedem v dolino, in tam boste vesele in zmeraj site. Tu nimate zdaj nikogar, ki bi skrbel za vas in vas branil. Poginile bi lahko. Zato je vas meni podaril stric Kezovec, pa pojdete z mano... Oj, bica — be ... oj, keza — kez!«

Gab je odprl leso in je stopil iz staje. Za njim pa so zdrvele ovce, in tudi kozi nista zaostajali. Šla je vsa čreda za Gabom in se ni niti razkropila, da bi se pasla po sočnem pašniku. Prišli so že med silno gručevje in gosto rušje. A tam se je živina vendarle pričela pasti, ker je bila lačna. Gab jo je pustil v miru; na skalo se je vsedel in je čakal, kdaj se živina nasiti. Pa je moral čakati precej časa. A ko se mu je vendarle zazdelo dosti čakanja, se je dvignil s skale in je zavpil: »Oj, bica — be ... oj, keza — kez!«

Živina je Gaba slišala, in ovce so pritekale in se zgrnile okrog njega. Pa tudi obe kozi sta prišli — in Gab jih je gnal preko gručevja proti smrekovemu gozdu, ki je stal nedaleč pred njimi. Pač so se hotele ovce večkrat razkropiti, ko so zagledale dobro pašo pred sabo. Gab je imel dosti muke in napa,

pora, da jih je spravil naprej. Večero se je že skoraj, ko je prišel v dolino. Krenil je mimo vasi in gnal živino preko polja, da pride čimprej do ravne ceste. Pa je prišel kmalu in je stopal potem za živino proti domači vasici.

Večer no solnce je obsevalo tiho, samotno jezerce, ko je stopal Gab mimo njega. Z zlatom obzarjeni valčki so pljuskali nalahko, komaj slišno; visoko bičevje se je treslo in pritajeno pošumevalo v božajočem večernem vetrecu, ki je vel skozi zagorsko dolino. Gab se je ustavil, da malo pogleda po jezercu. Tedaj je zapel v sosedni vasi zvonček, zapel tiho, mило, kakor da se joče... Gab je vedel, da je to mrtvaški zvonček, ki pozvanja v Ratečah. Vedel je tudi, da pozvanja stricu Kezovcu, ki je umrl v vasi mirno in spravljen z Bogom... Gabu se je razžalostilo srce, in solze so mu tekale po licih, ko je stopal za živinico in držal klobuček v roki. Molil za rajnega dobrotnika.

Gab je prišel v vas, a ni šel takoj domov. Po stranski poti je gnal živino naravnost na sosedovo dvorišče. Tam sredi dvorišča je stal sosed in se je silno začudil, ko je zagledal Gaba. Gab je stopil naravnost k njemu. Pa mu je rekel: »Tako in tako je, stric! Zaradi moje zanikarnosti vam je poginilo šest pitalih ovac in rejen jarec... Pa sem vam privedel zdaj druge ovce in za jarca vam dam lepo kozo, da se ne boste jezili name... Saj ne boste zdaj več hudi name, stric?«

Sosed se je čudil vedno bolj, in Gab mu je moral povedati vse, kar je doživel v Planici. Sosed se ni več jezil. Še celo za roko je prijel Gaba in ga je vodil proti Lipnikovemu domu. — »Le pojdi za mano!« je rekel. »Greva k vašemu očetu. Govoril bom zate, da ne bo prehudo ropotal. Le nikar se ne boj, fantič! Ne bo hudega...«

Pa res ni bilo hudo. Pač se je oče nekaj srdil, a sosed mu je prigovarjal — nazadnje je pa oče Gabu odpustil vse. Seveda, samo trdno je moral Gab obljubiti, da ne bo nikoli več nepridiprav. No, Gab je to lahko obljubil, ker je že sam sklenil, da bo vnaprej priden in pošten. Saj si je dobro zapomnil one bridke dni, ki jih je moral v Planici preživeti radi tega, ker je bil nepošten in velik trmoglavec! Zato mu je bilo lahko obljubiti, ker je že sam dobro vedel, da ne bo nikoli več v življenju tak nepridiprav — res nikoli več...

Tisti večer so spet pri Lipnikovih večerjali v veliki prijaznosti. Gab je moral praviti po resnici svoje bridke doživljaje. Po večerji se je pa splazil k staremu očetu na grelico. In tam sta si spet pripovedovala in modrovala pozno v noč. Pa sta se še celó nekaj sporekla zaradi tiste rože-ponože na Mucni gori. Stari oče je trdil, da tista roža prinaša nesrečo; a Gab mu je ugovarjal in trdil, da je to samo prazna vraža. In tako je šlo mnogo večerov. Roža-ponoža se pa ni zmenila za to prerekanje, ampak je spet lepo vzcvetela drugo pomlad na Mucni gori. In vsako pomlad bo še vzcvetela in gledala v božje solnce; bridkosti in nesreče si pa napravljajo ljudje sami, odrivajo jih pa radi na druge; če ni bližjega, pa na uboge rože-ponože.

Hanza.

Po končanem šolskem pouku je mladina hitela na prosto. Stopal sem za otroki in marsikateremu požugal, če se ni vedel dostojno. Vsi so bili že daleč spredaj, samo desetletni Šimnov Žanček je zaostajal. Vedel sem, da bi rad govoril z mano, ker me je že večkrat počakal iz šole gredé. Kmalu sem ga došel.

»Ali ste vi že bili v Beljaku?« me je vprašal.

Premišljeval sem, čemu želi to izvedeti. Omeniti moram, da je govoril ta Šimnov Žanček v stavkih brez vsake zveze, da je bil precej trmast deček in izjema med drugimi učenci. Precej debela glava s črnimi lasmi se mu je nemirno gibala sem pa tja, in tudi oči ni imel pravilno uravnanih. Obračal jih je samo naprej in navzgor, navzdol jih pa ni mogel obrniti. Zato ni videl stvari, ki so bile pod njim. Poleg tega bi bil potreboval koga, ki bi ga bil večkrat obrisal okoli ust in pod nosom. Govoril je počasi in v posameznih zlogih. Tudi ni bil oblagodarjen s sijajnimi duševnimi lastnostmi. Pravzaprav pa ga je malokdo klical za Žančka. Prijelo se ga je ime Hanza, in s tem imenom ga je poznala vsa naša vas. Iskra je skrita v kamenu, treba jo je samo izkresati. Morebiti bi se bil tudi iz Hanza polagoma izkresal razum. Toda prišlo je drugače.

Na vprašanje, če sem bil že v Beljaku, sem pritrnil, da sem že bil.

»Jaz — bom — tudi — šel,« je rekel počasi in s poudarkom.

»Sam ne moreš tako daleč. V Beljak je pet ur.«

»Bom šel kar čez planino.«

»Kaj boš delal tam?«

»V Beljaku je Kristus, ki mu rasteta nogi. Zdaj sta mu zrastle samo še do kolen.«

»Kdo ti je to pravil?« sem vprašal.

»Kotnikova Mina, ki je bila že večkrat v Beljaku. Cvetice bom nesel tja in jih povil Kristusu okoli nog. Ali znate vi povest o Katarinici?« — me je vprašal in uprl vame svoj poševni pogled.

»Le povej jo!« sem mu dejal. — Tedaj je začel:

»Katarinca je po planinci hodila — rožice trgala — kranceljce spletala — jih usmiljenemu Jezusu pošiljala — in mu rekla: »Pokaži meni pet krvavih ran, ki so ti jih Judje dali, ker niso Boga spoznali.«

»Kje si slišal to povest?«

»S staro materjo jo vsak večer moliva. Ko bosta pa nogi zrastle, je rekla Mina, bo pa konec sveta.«

Potem je Hanza poskočil in zavriskal ter letel pred mano, da mu je opletala šolska torba na vse strani. Kmalu ga nisem več videl. Čuden fant, kaj bo ž njim?

Od tistega časa je preteklo teden dni. Ko sem prišel spet v šolo, so vpili otroci: »Hanza se je zgubil!« Vsa objokana je nato prihitela tudi njegova mati in pripovedovala:

»Včeraj zjutraj je šel od doma, pa ga še danes ni nazaj. In nikomur ni nič povedal, kam je namenjen, čeprav sem mu večkrat rekla, da je v Beljak predaleč in da sam ne more priti tja.«

Še tisti dan se je raznesel glas, da je bil Hanza na vrhu planine. Videl ga je Bregarjev pastir in vprašal, kam da gre. Rekel je, da v Beljak.

Zvečer sem šel k Bregarju ter izvedel, da je bil Hanza res na planini. Pastir mu je razkazoval Ziljsko dolino in vse druge kraje, ki sta jih videla s te višine. Gledala sta Veliki Klek (3798 m), najvišjo goro Visokih Tur. Čeprav meseca junija, je bil njegov vrh pokrit s snegom. V bližini pred njima se je vzdigoval skalnati Dobrač (2167 m), ob koncu Dobrača pa je bila posejana na planjavi med Ziljo in Dravo množica hiš. To je bil Beljak. Lepo sta videla zvonik mestne cerkve, v predmestju pa cerkev sv. Križa z dvema zvonikoma in s kupolo. Hanza je bil zelo dobre volje. Okoli klobuka je imel natakjeno ravšje (rododendron), v roki pa je držal velik šop cvetic, ki jih bo ovil okrog Kristusovih nog v beljaški predmestni cerkvi. Pastir mu je rekel, naj nikar ne hodi tja, ker ne pozna potov, toda Hanza ni nič več govoril z njim. Kar spustil se je po stezi navzdol. Pastir je še klical za njim, naj gre nazaj, pa fant je šel svojo pot. To je bilo ob desetih dopoldne. Pričakovali smo, kdaj pride nazaj. Pa ga ni bilo. Ljudje so različno sodili.

»Kar gnalo ga je v pogubo,« so rekli eni.

Drugi so oporekali, češ: »Kako bi mogel iti v pogubo, če je šel na božjo pot?«

Tretji so govorili: »Fant je bil trmast in tudi ne bistrega razuma. Mati bi bila imela velike težave z njim, če bi bil dorastel. Nič prida bi ne bilo iz njega.«

Slednjič so pa vsi sprevideli, da ni časa za presojevanje, ampak za delo.

Najprej smo poslali zanesljivega človeka v Beljak, ki naj bi popraševal v cerkvi sv. Križa in v okolici po dečku. Potem smo dali oznaniti po vseh župnijah Spodnje Ziljske doline, da pogrešamo fanta, ki smo ga opisali po njegovih lastnostih. Pa vsa poizvedovanja so bila brezuspešna.

Tedaj nas je šlo kakih 40 domačinov Hanza iskati. Na vrhu planine smo se razdelili v manjše oddelke, da bi dobili bolj gotovo sled za dečkom. Gora ima proti Ziljski dolini globoko in strme zarežane jarke, zato je bilo iskanje zelo težavno. Dobro so nam služili daljnogledi. Z njimi smo videli prav do dna grabnov, kamor skoro ni bilo mogoče priti. Ker je Hanza obračal oči samo naprej in navzgor, navzdol pa ne, smo sodili, da je bržkone zdrsnil v kak prepad. Neki oddelek je dobil v gozdu drvarje, ki so rekli, da je šel deček mimo, pa ni nobenega nič vprašal. To je bil zadnji sled za njim. — —

Minila so tri leta po tem dogodku. Stvar seveda še ni bila pozabljena, vendar ni nihče več pričakoval, da bi se še kaj izvedelo o dečku. Kar pride nekega dne mlinar iz Ziljske doline v našo vas in vzame iz nahrbtnika nekaj okroglega. Bila je oglodana mrtvaška glava. Mlinar je

rekel, da jo je ujel v narastli vodi, ki je pritekla z gorovja. Mati jo je nekaj časa ogledovala in spoznala na zobeh, da je glava njenega sina. Zagrebli smo jo v blagoslovljeno zemljo. Ime pogrešanca pa sem izbrisal iz knjige živih ter vpisal v knjigo mrtvih.

Hanza, ki ni mogel priti k sv. Križu v Beljak, je prišel k usmiljenemu Jezusu v nebesa.

Leop. Turšič:

Trpin.

Na rokah žulji, na čelu znoj,
a duša mi polna je volje jeklene —
tako se za ljubljeno grudo borim,
nikdar mi v trpljenju pogum ne ovene.

Zasine jutro — srce koprni
po zlati solnčni planjavi,
in orjem in sejem, dokler mi večer
utrujenih rok ne ustavi.

Pripet, zakovan sem v to trdo zemljo
s trpljenjem, krvjó napojeno,
in zemlja bi rada mi vračala trud
z ljubeznijo vdano, iskreno...

Pa kaj, ko na njene zaklade preži
mi mačeha — temna nesreča;
vsak dan so razjarjene njene oči
in njena beseda grozeča.

In pada mi v žilah jeklena moč,
in duša drhti nepokoja:
„Usmiljeni Bog, obvaruj pred njo
očetovska roka me Tvoja!“

Ob košnji za potokom.

Ni jih bilo kmalu besedi, ki bi bile mogle zbuditi pri Resnikovih večje veselje, kakor so bile te: »Za potokom bomo jutri kosili.« Seveda jih ni bil prav vesel hlapec, ki je moral zjutraj zgodaj vstati in podirati travo od ljubega jutra do poznega poldneva. Samo

opoldne je šel za kratek čas domov, da je dal živini, pa takoj spet nazaj in je delal do črne noči. Tudi dekla ni bila tiste košnje posebno vesela. Zjutraj zgodaj je že nesla hlapecu in gospodarju zajtrk in potem malico. Pa je potem grabila in mešala travo, da se je bolje sušila.

Gospodar je bil pa vesel po svoje. Šest, tudi osem vozičkov se je nakosilo na travniku za potokom. Kajpak, da je bilo dela obilo, toda ko je seno doma, ko je otava pod streho, je pa veselje tem večje. Preskrbljena bo ljuba živinica, njegov ponos, njegovo bogastvo, njegova hraniteljica.

Najbolj veseli so bili košnje ob potoku Resnikovi otroci.

Za potokom! Koliko je tam vsako leto veselja!

Potok žubori in šumi in hiti v daljno daljo. Niti zaveda se ne, kako so Resnikovi otroci z vsem srcem navezani nanj. Ali mar ni prijetno, bresti in brodiriti po hladni vodi? Otroci so kakor povodne ptičke — zrak in voda jim je pol življenja.

Oj to življenje v potoku in ob potoku — kje ga je več? Urne ribice švigajo po vodi; pisani metulji se preletavajo po zraku, urni kačji pastirji švigajo nad vodo.

Za potokom pa gozdiček in v njem vse polno naravnega bogastva! Črnih jagod, kolikor jih hočeš! Ob robu pa jagod sladkih rdečih, kolikor jih pozele tvoja usteca. In če zaupiješ, zavriskaš — ha, kako odmeva od bližnjih gričev! Kar zineš, vse prileti od gričev nazaj.

Če se pa naveličaš v gozdu, je pa ob njivi tako prijetno. Tam je jerbas in v njem lonec poln žgancev, sladka hruševka in celi kosi tečnega kruha. O, mama niso pozabili ne na Minko ne na Ivanko. Koliko boljši so tudi suhi žganci tu na travniku, koliko slajši je tudi črni kruh kakor beli doma!

In ta častitljiva rdeča marela. Malo obledela je že res, a za senco in proti plohi je še vedno dobra. Toda tiste dni je bolj prav, če ni dežja. Za senco pač! Vroči solnčni žarki, obilna hoja in skakanje — vse pripomore po svoje k temu, da silijo Resnikovi Minki oči skup. Ni treba mehke posteljice; malo suhe trave se dene pod glavo, pa zaspi Minka slajše kakor kjerkoli drugod. Ivanka pa čuje ob nji — vsaj rekli so ji, naj čuje. Pa se rada malo zmoti in tudi sama malce zameži in pokima. Hočeš-nočeš.

O, za potokom, tam je prijetno. Tri dni se navadno tam mudé, in tisti trije dnevi minejo otrokoma kakor lepe sanje. Še zdaj, ko sta že dorastli hodita najrajši tja. Ni čudno. Mladostni spomini so tako močni...

Črešnje.

a sosedovem vrtu
črešnje zorijo,
vse rdeče se smejiijo
in vabijo, vabijo...

„Pst! Tiho! Sedaj!
Pojdimo!
Trgajmo!
Urno žepe vsak si natlači!“

Spodaj pa že sosed stoji
in palico v roki vihti,
da nékomu hlače skrtači.

Mladinski novičar

Planine še poleti niso brez nevarnosti, nikar pozimi. Dne 10. jan. t. l. je šel v »Gmajno« (1550 m visoko) pri Solčavi 17letni Rudolf Poličnik. Ta planina pa ima mnogo prepadov. Mladenič je šel pregledovat pasti za kune. Na kameniti drči ob vrhu se je pa revež opotekel ter zdrsnil globoko dol. Dobil je hude rane na hrbtu. Nikamor ni mogel. Ker je začelo snežiti in je pritisnil mraz, je revež izdihnil, zmrznil. Bog mu bodi milostljiv!

Sreča v nesreči. O božiču je šel mlad fant tam nekje na Tirolskem v zvonik, da bi vabil k polnočnici. Komaj je dobro zagnal 16 stotov težki zvon, pa se je zlomil vijak pri kroni — in fantič je bil pokopan pod zvonovim obodom. Na srečo se je zvon nekoliko naslonil na zid tako, da je ostal fant brez posebnih ran. Možakarji so prišli in rešili preplašenega zvonarja iz mučne pasti.

Nedavno se je v Novi vasi pri Radovljici igral v kuhinji ob štedilniku brez nadzorstva dveletni otrok posestnika Kralja. Razkopaval je pepel pri istejah štedilnika. Pri tem se mu je vnela oblekca. Opekel se je tako, da so ga našli starši nezavestnega. Čez pol ure je otrok umrl. — Novičar poroča o takih nesrečah zato, da bi bili v bodoče varuhi in otroci bolj pozorni na vse take prilike in kraje, kjer se utegnejo pripetiti nesreče.

Modrost v pogovorih domačih in tujih.

Moliti, molitev.

Kdor moliti ne zna, naj se na morje
poda.

Moli in delaj!

Mōli, kot bi bilo delo nič, in delaj, kot
bi bila molitev nič.

Moliti moraš, kot bi jutri umrl, in delati,
kot bi večno živel.

Moli in imej Boga pred očmi; vse drugo
so božje skrbi.

Sila uči moliti.

Kdor pridno moli, že pol zna.

Kdor rad moli, že roke sklene, najsi le
kravji zvonec zapoje.

Kdor se sramuje jesti in moliti, mora
tu in tam nesrečen biti.

Ne molijo vsi, ki roke skleпajo.

Kdor hoče prav moliti, mora z amenom
končati.

Molitev je zlati ključ do božjih zakladov.
Molitev je prvo orodje pri hiši.

Molitev je ključ do dne in ključavnica
za noč.

Molitev je revežev zdravilo.

Molitev je najtežje delo.

Molitev je denar, ki tudi v nebesih velja.

Molitev je zid v viharju.

Molitev dela iz kamenov kruh.

Molitev gor, blagoslov dol.

Molitev revežev oblake predere.

Molitev brez pobožnosti ptič brez pe-
ruti.

Prisiljena molitev je hitro pozabljena.

Molitev taka kot molivec.

Reki:

Na molitvah stati (= v zadnjih vzdih-
ljajih).

Koga učiti kozjih molitvic.

Molitev peti.

Drobiž.

Narod, ki ne pozna prehlada

so Eskimi, torej ljudje, ki žive v najmrz-
lejših pokrajinah zemlje. Za to srečo se
ima Eskimo zahvaliti svoji obleki, ki je
tako ohlapna, da mu vedno obliva telo

svetli zrak. To Eskima tako utrjuje, da
mu ne škoduje noben mraz. Dojenčkov
tam sploh ne zavijajo, ampak jih nosijo
matere gole v kapuci svojega kožuha.
Veliko pažnjo obračajo Eskimi na svojo
obutev, ki je (edina na svetu) v resnici
nepremočljiva. Svoje škornje namreč iz-
delujejo iz kože morskega psa. Ohrani-
jo jo mehko z žvečenjem. In sicer je to
ženski posel. Prva dolžnost žene zjutraj
je, da dobro prežveči moževe škornje.
In to je druga dobra stvar, ki jo imajo
Eskimi pred drugimi narodi: zdrave in
močne zobe. Z neprestanim vdihava-
njem mrzlega zraka in z vedno vajo zob
v žvečenju si ohranjujejo Eskimi do
smrti izborne, zdrave zobe. Zobobola in
zobne gnilobe ne poznajo. Nogavice iz-
deluje Eskimo iz kože severnega jelena,
in sicer tako, da pride dlaka na notra-
njo stran. Nogavice in škornje pa obe-
sijo zvečer nad oljno svetilko, da se po-
suše. — Razen tega ohranja Eskimu
zdravje snežnica, ki je mnogo popijejo.

Dežele brez kamenja.

Vrednost stvari zavisi od njene red-
kosti. To nam dokazuje tudi sledeče
dejstvo: Po širnih nižinah najjužnejšega
dela Amerike ni na stotine kilometrov
daleč nobenega kamenja, in je kamen
tam taka redkost kot pri nas demant.
Divjaki teh dežel sploh ne vedo, kaj je
kamen. Ako jih zanese usoda v take
kraje, da vidijo kaj kamenja, se temu
zelo čudijo in si ga nalože kot najdrago-
cenejše blago, da ga odneso domov.

Zlato.

V mestu Titzroy v Avstraliji so po-
drli vse hiše, ker so prišli na sled zlati
žili, ki gre skoz mestne kleti; dobili so
že veliko zlata.

Koristna muha.

Med najbolj nadležne in škodljive ži-
vali štejejo po pravici muhe in mušice.
So pa tudi muhe, ki nam koristijo. Na
Japonskem in Kitajskem take muhe
celó umetno gojijo in redijo. In sicer
zato, ker so te muhe največje sovraž-
nice nekega hrošča, ki razjeda sadje in

